

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Sisällysluettelo

	Suosituksset	3
1	Tarkastuslautakunta	5
2	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	6
2.1	Konsernipalvelut	7
2.1.1	Kehitysosasto	7
2.2	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	7
2.3	Sivistystoimiala	8
2.4	Tekninen toimiala	9
2.4.1	Jätelautakunta	10
2.5	Raaseporin Vesi	11
3	Arviointikertomuksen 2019 seuranta	12
4.	Raaseporin taloudellinen kehitys	14
4.1	Talouskehitys taloussuunnitelmakaudella	15
4.2	Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti	15
4.3	Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti tulevaisuudessa	16
5	Henkilöstö	17
6	Yhteenveto	18
7	Allekirjoitukset	19

Suosituksset

Suositus	Toimiala
Kaupunki on ottanut käyttöön IMS-ohjelmiston prosessikuvausten seuraamiseksi. Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki laatii asianmukaiset prosessikuvaukset ja ottaa prosessien muotoilussa huomioon myös sen, että eri tehtäviin on nimetyt korvaajat ja että heillä on tarvittavat tiedot kyseisen tehtävän suorittamiseksi prosessien haavoittuvuuden vähentämiseksi.	Kaikki
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki vahvistaa tiedotussuunnitelman. Tiedotussuunnitelman tarve on yleisellä tasolla korostunut vallitsevan koronapandemian aikana, vaikka kaupunki on tarkastuslautakunnan mielestä onnistunut hyvin koronaa koskevassa tiedottamisessa.	Kaikki
Tarkastuslautakunnan mukaan luottamushenkilöiden ja virkamiesten yhteistyötä voisi edelleen kehittää linjausten selkeyttämiseksi ja keskinäisen luottamuksen kehittämiseksi. Uutta valtuustokautta varten voitaisiin lisätä luottamushenkilöiden kouluttautumista heidän tehtävissä ja toimintatavoissa, esimerkiksi sähköisen kouluttautumisen muodossa.	Kaikki
Tarkastuslautakunta suosittelee, että markkinointistrategian ja markkinoinnin tulisi olla yleisesti kytköksissä kaupungin strategiaan ja että siihen panostetaan selkeästi konkreettisin toimenpitein niin asukkaiden kuin yritystenkin houkuttelemiseksi kaupunkiin. Elinkeinoelämän kehittämisen tulisi tarkastuslautakunnan mielestä olla osa markkinointistrategiaa.	Konsernipalvelut
Tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että kehitysosaston toimialan laaja-alaisuuden ja moninaisuuden vuoksi kehitysosaston työlle tulisi asettaa konkreettiset ja mitattavissa olevat tavoitteet, jotka liittyvät kaupungin strategiaan ja markkinointistrategiaan. Tarkastuslautakunta suosittelee resurssien kohdentamista mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla sekä sitä, että myöhemmin voidaan arvioida asetettujen tavoitteiden toteutumista ja sen pohjalta päättää tulevasta resurssien kohdentamisesta.	Kehitysosasto
Tarkastuslautakunta suosittelee, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla käydään läpi sopimustenvälön rutiinit tarkoituksena varmistaa, että kaupungin sopimuskumppanit noudattavat solmittuja sopimuksia ja sopimusehtoja.	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki vahvasti priorisoi kasvavaa työttömyyttä.	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin hyvinvointisuunnitelman toimenpideohjelmassa otetaan huomioon tieto sivistystoimialan lisääntyneestä väkivallasta ja sen uhasta asian korjaamiseksi sekä toimenpideohjelman pikainen valmistuminen. Lisäksi tarkastuslautakunta korostaa koulupsykologi- ja koulukuraattoritöiden tärkeää roolia sivistystoimialan väkivalta- ja uhkatilanteiden hallinnassa ja siten tämän kokonaisuuden kehittämisen tärkeyttä.	Sivistystoimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että jatketaan toimia kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmien hallitsemiseksi sekä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin saneerausvelan eskaloitumisen estämiseksi.	Tekninen toimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että osana kaupungin energiatehokkuutta ja ilmastotavoitetta harkitaan aurinkopaneelien asentamista suurien perusparannusten ja uudisrakentamisen yhteydessä silloin, kun se on taloudellisesti perusteltua.	Tekninen toimiala

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki edistää raskaille ajoneuvoille soveltuvan uusiutuvan dieselin saatavuutta toimialueellaan esimerkiksi ottamalla tämän huomioon hankinnoissaan laatuvaatimuksena.	Jätelautakunta
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki selvittää mahdollisuudet laajentaa Hinku-työtä sisällyttämään myös jätelautakunnan yhteistyön Rosk 'n Roll Oy:n kanssa ympäristötietoisuuden kehittämiseksi jätehuollossa.	Jätelautakunta
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki edellyttää parempaa tiedottamista jätehuollon koko ketjun toimivuudesta.	Jätelautakunta
Tarkastuslautakunta suosittelee, että suojelusuunnitelmat laaditaan mahdollisimman pian kaikille kaupungin vedenottamoille ja että suojelusuunnitelmat päivitetään tarvittaessa.	Raaseporin Vesi
Tarkastuslautakunta suosittelee, että Raaseporin Vesi viestii kotisivuillaan paremmin jätevesilaitosten ympäristövaatimuksista ja saavutetusta puhdistuksesta. Samalla Raaseporin Vesi voi kertoa asukkaille, että puhdistamoiden toimintaperiaatteena on veden hapenkulutuksen vähentäminen sekä fosforin, typen ja lietteen poistaminen. Kaikki muut liukenevat aineet eivät poistu prosessista.	Raaseporin Vesi
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki ryhtyy rakenteellisiin toimenpiteisiin talouden parantamiseksi sellaisilla toimenpiteillä, joilla on myös vaikutus toimintakatteen tasoon.	Konsernipalvelut
Tarkastuslautakunta suosittelee aktiivisen ja toimivan taloudenvalvonnan ja -seurannan sekä rakenteellisten toimenpiteiden merkitystä vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetyn hyvän tuloskehityksen ylläpitämiseksi.	Konsernipalvelut

1 Tarkastuslautakunta

Valtuustokaudelle 2017–2021 valitun tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet:

Ann-Katrin Bender
Reija Mettovaara
Stefan Högnabba
Ann-Christine Forsell
Kerstin Gottberg
Magnus Gottberg
Jussi Karhila
Patrick Jönsson
Tatu Tyni

Varajäsenet:

Lea Adolfsson
Kukka-Maaria Luukkonen
Christer Forsskåhl
Tauno Skogberg
Sirkka-Leena Holmberg
Nina Björkman
Harri Burtsov
Veikko Kauppinen
Tomi Halonen

Puheenjohtajana toimi Ann-Katrin Bender ja varapuheenjohtajana Reija Mettovaara.

Kuntalain 121 pykälässä säädetään seuraavaa tarkastuslautakunnan tehtävistä:

”Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa joka vuosi valtuustolle arviointikertomuksen, joka sisältää arvioinnin tulokset. Valtuusto käsittelee arviointikertomuksen tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi myös antaa valtuustolle muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä arvioinnin tuloksista.”

Tarkastuslautakunta on vuoden aikana kuullut vastuussa olevia virkamiehiä ja tutustuneet eri valittuihin yksiköihin. Tilikauden aikana tarkastuslautakunta on kokoontunut 10 kertaa.

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy on hoitanut lakisääteisen tilintarkastuksen, vastaavana tilintarkastajana on ollut Helge Vuoti JHT.

2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tilikauden taloudellinen tulos oli 9,99 milj. euron ylijäämä verrattuna -1,68 milj. euroon tarkistetussa talousarviossa ja +0,21 milj. euroon alkuperäisessä talousarviossa. Positiivisen talousarvioeron pääasialliset syyt ovat valtionosuudet, jotka poikkesivat tarkistetusta talousarviosta +5,27 milj. euroa ja alkuperäisestä talousarviosta +10,2 milj. euroa. Valtionosuuspoikkeamat voi johtaa valtion tukitoimista kunnille koronapandemian hoitamiseksi. Verotulot toteutuivat 1,86 milj. euroa tarkistettua talousarviota paremmin, mikä selittyy ainakin osittain tulorekisteriin siirtymisen rytmihäiriöillä vuonna 2019. Toimintatulot olivat 1,57 milj. euroa budjetoitua suuremmat ja toimintamenot 3,0 milj. euroa budjetoitua pienemmät ja vaikuttivat siten vahvaan tulokseen. Myös nämä lienevät ainakin osittain johdettavissa koronapandemian vaikutuksista.

Tarkastuslautakunnan mukaan tulosten analysoinnissa on syytä huomata, että suuri osa vahvan tuloksen taustalla olevista tekijöistä on luonteeltaan satunnaisia eriä, joiden ei pitäisi odottaa tulevina vuosina toistuvan, ja tästä syystä taloudellisten resurssien käyttö olisi jatkossakin priorisoitava. Vuoden 2020 hyvän tuloksen jälkeen kaupungin kertynyt alijäämä on nyt 1,2 milj. euroa. Kuntalain mukaan tämän alijäämän olisi pitänyt olla katettu vuoden 2020 tilinpäätöksessä, joten kaupunki on nyt vaarassa tulla luokitelluksi kriisikunnaksi.

Kaupungin vuosien 2018–2020 strategian osalta muun muassa palveluverkkoselvitys on vuoden aikana johtanut valtuuston hyväksyntään toimenpide-ehdotuksiin. Lisäksi on päivitetty energia- ja ympäristöohjelma ja toteutettu digitalisointitoimia.

Valtuusto on päivittänyt ja hyväksynyt kaupungin hallintosäännön vuoden aikana.

Käyttö

Kaupungin toimintakate oli -171,0 milj. euroa, kun se muutetussa talousarviossa oli -175,6 milj. euroa ja alittui siten n. 4,6 milj. eurolla.

Nettokustannusten ylitykset todetaan Terveystieteiden palveluissa 112,5 tuhatta euroa (1,2 %), Työllisyyspalveluissa 197,5 tuhatta euroa (5,3 %), Erikoissairaanhoidossa/Maksuosuuksissa 446,3 tuhatta euroa (1,1 %), Erikoissairaanhoidossa/Muussa erikoissairaanhoidossa 727,8 tuhatta euroa (16,8 %) ja Vapaa-ajassa 65,3 tuhatta euroa (2,9 %), Toimitilahuollossa ja ruokahuollossa 280,1 tuhatta euroa (333,7 %). Kaikki toimialat ovat kokonaisuudessaan pysyneet talousarviokehitysissä.

Investoinnit

Investoinneiksi oli budjetoitu 13,62 milj. euroa (netto), kun toteutuma oli 10,98 milj. euroa ja siten 2,64 milj. euroa alle talousarvion. Investoinneista voidaan nostaa esille 117,4 tuhatta euroa budjetoitua kalliimpi Tammisaaren ja Karjaan välinen yhdysjohto ja 141,8 tuhatta euroa budjetoitua kalliimpi Karjaan vesitornin saneeraus.

Lainanoton toteutuminen

Kaupungin lainakanta oli budjetoitu kasvamaan noin 4,75 milj. eurolla yhteensä 119,9 milj. euroon, kun toteutuma väheni 4,5 milj. eurolla ollen yhteensä 110,5 milj. euroa. Kaupungin lainataakka vuoden 2020 tilinpäätöksessä on näin ollen 4 015 euroa/asukas, mikä on 673 euroa korkeampi kuin maan keskiarvo 3 342 euroa/asukas (2019). Konsernin lainataakka oli vuoden lopussa 5 026 euroa/asukas. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 5 192 euroa/asukas, kun maan keskiarvo oli 7 084 euroa/asukas vuonna 2019.

Näin ollen voidaan todeta, että lainataakan pienentymisestä huolimatta emokunnan velkataakka ylittää maan keskiarvon konsernin velkataakan ollessa vielä alle maan keskiarvon.

Tarkastuslautakunta toteaa lainakannan supistumisen myönteisenä seikkana ja askeleena oikeaan suuntaan.

Asukasluku

Tilinpäätöshetkellä kaupungin asukasluku on 27 530, kun edellisenä vuonna luku oli 27 554 ja 27 626 vuonna 2018. Asukasmäärän lasku on siten vähentynyt hieman vuoden 2020 aikana. Nykyisessä talousarviossa–taloussuunnitelmassa asukasmäärän on arvioitu kasvavan 27 800 henkilöön vuonna 2023. Tarkastuslautakunta panee tyytyväisenä merkille asukasluvun vähenemisen hidastumisen ja toivoo, että kaupunki onnistuu katkaisemaan asukasluvun vähenemisen ja kääntämään asukasluvun nousuun, kuten vuosien 2021–2023 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa on oletettu.

2.1 Konsernipalvelut

Toimintakate oli -9,18 milj. euroa verrattuna alun perin budjetoituun -8,06 milj. euroon ja -8,78 milj. euroon muutetussa talousarviossa. Toimintakate oli siten 1,27 milj. euroa huonompi kuin muutetussa talousarviossa. Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Talousarvion toteutumisesta on tarkastuslautakunnan mukaan esitetty tilinpäätösasiakirjassa asiallisesti.

Sisäinen controller palkattiin vuonna 2020. Kaupunginjohtaja antaa toimeksiannot ja sisäisen controllerin rooli on räätälöity kaupungin riskienhallinnan, rahoituksen ja sisäisen valvonnan tarpeiden mukaan. Tavoitteena on lisätä operatiivisen työn tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Kaupunginhallitus saa jatkuvia raportteja suoritetuista arvioinneista ja selvityksistä.

Tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti sisäisen controllerin palkkaamiseen ja pitää sitä erityisen tärkeänä avoimuuden varmistamiseksi.

Kuluneen vuoden aikana on käyty kahdet yhteistoimintaneuvottelut. Tarkastuslautakunta nostaa esiin yhteistoimintaneuvottelujen kielteisen vaikutuksen työntekijöihin, erityisesti koronapandemian leimaamana raskaana aikana.

Kaupungin markkinointistrategia ei ole valmistunut kauden aikana. Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisenä, että asukasmäärän lasku on vähentynyt ja syntyvyys on kasvanut 10 % kauden aikana.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että markkinointistrategian ja markkinoinnin tulisi olla yleisesti kytköksissä kaupungin strategiaan ja että siihen panostetaan selkeästi konkreettisin toimenpitein niin asukkaiden kuin yritystenkin houkuttelemiseksi kaupunkiin. Elinkeinoelämän kehittämisen tulisi tarkastuslautakunnan mukaan olla osa markkinointistrategiaa.

2.1.1 Kehitysosasto

Kehitysosaston toimintakate on -1,64 milj. euroa, mikä on arvion mukaan -0,2 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Alitus selittyy lähinnä sillä, että kustannukset olivat noin 0,25 milj. euroa budjetoitua pienemmät. Pandemian seurauksena noin 50 tuhatta euroa tuottoja jäi saamatta. Suuri osa tavoitteista on ainakin osittain toteutunut, osa on estynyt pandemian seurauksena.

Tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että kehitysosaston toimialan laaja-alaisuuden ja moninaisuuden vuoksi kehitysosaston työlle tulisi asettaa konkreettiset ja mitattavissa olevat tavoitteet, jotka liittyvät kaupungin strategiaan ja markkinointistrategiaan. Tarkastuslautakunta suosittelee resurssien kohdentamista mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla sekä sitä, että myöhemmin voidaan arvioida asetettujen tavoitteiden toteutumista ja sen pohjalta päättää tulevasta resurssien kohdentamisesta.

2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan toimintakate on kokonaisuudessaan -109,0 milj. euroa, kun se oli alkuperäisessä talousarviossa -106,47 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa -107,58 milj. euroa. Tämä tarkoittaa alkuperäisen talousarvion alittumista ~ 2,5 milj. eurolla. Talousarvion muutos 1,67 milj. euron määrärahan lisäyksestä liittyy pandemiasta aiheutuviin kustannuksiin.

Sosiaali- ja terveystoimialan uusi organisaatiomalli hyväksyttiin vuonna 2020 jakamalla toiminta viiteen osastoon: hallinto, vanhuspalvelut, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut ja työllisyyspalvelut.

Kuten arviointikertomuksessa 2019, tarkastuslautakunta toteaa huolestuttavana sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rekrytoinnin haasteet, minkä johdosta joudutaan turvautumaan ostopalveluihin. Kaupunki on laatinut jakson aikana lääkärin rekrytointia koskevan rekrytointisuunnitelman, jonka tarkastuslautakunta toteaa olevan askel oikeaan suuntaan ongelman ratkaisemiseksi. Esimerkiksi lastensuojelussa rekrytoinnin haasteet jatkuvat kuitenkin edelleen, mikä on huolestuttavaa erityisesti korona-aikana, mikä on myös kansallisella tasolla luonut lisätarvetta lastensuojelupalveluille.

Kauden aikana yhteispäivystys lakkautettiin, eikä siitä ole ainakaan vielä havaittu merkittäviä säästöjä. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan yhteispäivystyksen lakkauttamisella ei ole ollut haitallista vaikutusta kaupungin asukkaiden hoitoon pääsyyn. Tarkastuslautakunta odottaa, että jatkossa Raaseporin sairaalan profiilin muutos tuo pandemian helpottuessa muutoksella tavoiteltuja säästöjä.

Tarkastuslautakunta panee huolestuttavana merkille tiedon lapsi- ja perhepalveluissa tapahtuvien sijoitusten määrän voimakkaasta kasvusta, erityisesti yhdistettynä henkilöresurssien niukkuuteen, jolloin on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin. Yhtä huolestuttavaa on tilinpäätöksessä ilmaistu haaste palkata sairaanhoitajia terveydenhuoltoon.

Koronapandemia on lykännyt asukkaiden hoitokäyntejä, mikä tarkastuslautakunnan mukaan tulee asettamaan toiminnalle painetta, kun hoitovelka vähitellen puretaan. Kaupungissa on arvioitu, että koronapandemian aiheuttama hoitovelka on 1,7 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että myös vuonna 2020 on onnistuttu hyvin välttämään erikoissairaanhoidon rangaistusmaksuja.

Työttömyys on kasvanut voimakkaasti pandemian seurauksena ja on nyt 11,4 %, kun se vuonna 2019 oli 8,4 %. Vuonna 2020 maan keskiarvo oli 7,8 % (2019: 6,7 %). Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin työttömyys on kasvanut voimakkaasti, ja ylittää nykyään selvästi maan keskiarvon.

Villa Pentbyn hoitokodissa, jossa Attendo vastaa toiminnasta kaupungin laskuun, on ilmennyt ongelmia koskien henkilöstön resursointia, hoidon laatua sekä ruoan laatua ja määrää. Myös aluehallintovirasto on puuttunut asiaan.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla käydään läpi sopimustenvälön rutiinit tarkoituksena varmistaa, että kaupungin sopimuskumppanit noudattavat solmittuja sopimuksia ja sopimusehtoja.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki vahvasti priorisoi kasvavaa työttömyyttä.

2.3 Sivistystoimiala

Vuoden toimintakate oli 98,1 % budjetoidusta, eli -59,4 milj. euroa, ja pysyi näin ollen talousarvion puitteissa. Kauden aikana tehtiin talousarviomuutos, joka vähensi nettomääräisiä määrärahoja +435 tuhatta euroa, mutta tästä huolimatta talousarviokehyydet pitivät. Sivistykselle myönnettiin valtionavustusta yhteensä 1,63 milj. euroa, ja varat on käytetty henkilöstön palkkaamiseen

toiminnoissa. Sivistys- ja vapaa-aikatoiminta yhdistettiin kauden aikana toiminnan yksinkertaistamiseksi.

Hallituksen rajoitukset pandemian estämiseksi ovat vaikuttaneet merkittävästi sivistyksen toimintoihin. Tarkastuslautakunnan mukaan lakisääteisten palvelujen järjestämisessä sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa poikkeuksellisissa olosuhteissa on onnistuttu suhteellisen hyvin.

Aiemmin varhaiskasvatuksen päiväkotipaikoissa on havaittu jonkin verran ylikapasiteettia, minkä vuoksi vuoden 2020 aikana oli tarkoitus sulkea yksi kaupungin päiväkodeista. Vuonna 2020 tilanne kuitenkin muuttui ja paikoista on ollut pikemminkin pulaa. Vaikka huoltajia veloitettiin pandemian vuoksi maaliskuun ja toukokuun välisenä aikana vain läsnäolopäivien määrästä, tulot toteutuivat, koska eri hankkeista saatiin tuloja. Sijaiskustannukset ovat vähentyneet, koska sijaistarve on vähentynyt jyrkästi syksyn aikana ja jäi kokonaan pois maaliskuu–toukokuun välisenä aikana, jolloin vain noin 20 % lapsista oli läsnä.

Pandemia johti koulujen opetuksen siirtymiseen etäopetukseen. Etäopetuksen onnistumisesta tehtiin kysely, johon vastasivat sekä huoltajat että opettajat ja oppilaat. Kyselyn tulosten mukaan etäopetuksessa on poikkeuksellisissa olosuhteissa onnistuttu hyvin.

Myös perusopetuksessa on saatu suuria valtionavustuksia, kun taas iltakäytön tilavuokrat ovat jääneet pois pandemian seurauksena. Henkilöstökustannukset alittuivat, koska sijaiskustannukset olivat hyvin pienet ja palkankorotukset budjetoitua pienemmät.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin koulujen oppilasmäärä laski edellisvuoden 2 629 oppilaasta 2 606 oppilaaseen.

Vapaa-aikayksikön toiminta alitti talousarvion 99,6 t eurolla. Pandemia ja hallituksen rajoitukset ovat vaikuttaneet myös vapaa-aikayksikön toimintaan.

Kirjastojen talousarvio alittui 0,6 %:lla (~9 tuhatta euroa). Myös museoiden toiminta toteutui talousarviokehysten puitteissa alituksen ollessa ~3 tuhatta euroa.

Tänä aikana on perustettu uusi kuraattorin virka, jolla edistetään henkilöstön ja oppilaiden fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti vastikään perustettuun kuraattorin virkaan ja peräänkuuluttaa Raaseporin nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi monialaista yhteistyötä, josta hyvänä esimerkkinä on käynnistynyt ankkuritoiminta.

Väkivallan ja uhkatilanteiden määrä on kasvanut sivistysalalla. Henkilöstötilinpäätöksen tietojen mukaan niitä oli 121 kappaletta (29 sosiaali- ja terveydenhuollossa) vuoden aikana. Kaupunginhallitus on hyväksynyt hyvinvointisuunnitelman kauden aikana, mutta hyvinvointisuunnitelman toimenpideohjelma on vielä tekemättä. Koulukuraattori- ja koulupsykologitoimet on siirretty syksyn aikana sivistyksen alaisuuteen. Tilinpäätöksen tietojen mukaan koulupsykologin toimia on ollut vaikea täyttää; koulupsykologia ei ole onnistuttu rekrytoimaan. Näin ollen kokonaisuuden kehittämistä ei ole voitu aloittaa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin hyvinvointisuunnitelman toimenpideohjelmassa otetaan huomioon tieto sivistyksen lisääntyneestä väkivallasta ja sen uhasta asian korjaamiseksi sekä toimenpideohjelman pikainen valmistuminen. Lisäksi tarkastuslautakunta korostaa koulupsykologi- ja koulukuraattoritehtävien tärkeää roolia sivistyksen väkivalta- ja uhkatilanteiden hallinnassa ja siten tämän kokonaisuuden kehittämisen tärkeyttä.

2.4 Tekninen toimiala

Teknisen toimialan taloudellinen tulos arvioitiin ~2 milj. euroa budjetoitua paremmaksi, koska toimintakate oli +3,9 milj. euroa. Yleisesti ottaen toiminta on sujunut ilman merkittäviä poikkeamia. Kustannuksiin vaikutti positiivisesti vähäluminen talvi, joka vähensi talviylläpidon tarvetta. Pandemian suurin vaikutus teknisellä toimialalla kohdistui ruokahuoltoon, kun rajoitukset johtivat ~0,7 milj. euron sisäisten laskutusten poisjääntiin. Pandemian seurauksena tekninen lautakunta päätti myöntää kaupungin rakennuksissa oleville yrityksille ja yhdistyksille vuokravapauden huhti–kesäkuuksi, mikä johti ~35 t euron tulonmenetykseen. Puun myynti tuotti 115 tuhatta euroa budjetoitua enemmän ja tuotti 675 t euron tulot. Mittaus ja kiinteistömuodostus ylitti tonttien luovutukset ja uudisrakentamisen merkitseminen ylitti talousarviotavoitteet. Myös kiinteistömyyntisalkun kohteita on myyty. Kiinteistöjen myynti oli bruttomäärältään runsaat 2,0 milj. euroa, josta myyntivoitto muodostaa ~1,8 milj. euroa.

Teknisen toimialan tavoitteena on toimia aktiivisesti hiilineutraalin kunnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Kauden aikana on solmittu energiatehokkuussopimus, jossa Hinku on eräs työkaluista. Tarkastuslautakunta näkee tämän tukevan kaupungin strategista tavoitetta olla hiilineutraali kunta vuoteen 2035 mennessä.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että osana kaupungin energiatehokkuutta ja ilmastotavoitetta harkitaan aurinkopaneelien asentamista suurien perusparannusten ja uudisrakentamisen yhteydessä silloin, kun se on taloudellisesti perusteltua.

Jakson aikana on toteutettu erilaisia digitalisaatiohankkeita. Muun muassa digitaalinen työajan seuranta on otettu kattavasti käyttöön.

Lupapiste-palvelua on tarkoitus laajentaa kattamaan myös muut kuin rakennusvalvonnan luvat.

Tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti Lupapiste-palvelun laajentamiseen, mikä tehostanee ja helpottanee asioiden käsittelyä.

Kaupungin sisäilmaryhmässä on kymmenkunta kohdetta, joissa on koettu sisäilmaongelmia. Tarkastuslautakunnan mukaan osuus ei siten ole kamalan suuri ottaen huomioon kaupungin kiinteistöjen määrän, ja tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti siihen, että tähän tarkoitukseen on nimetty ryhmä.

Kaupungin kiinteistöjen saneerausvelan hallintaan osoitetaan vuosittain käyttötalousarviossa määrärahoja. Käyttöön on otettu kiinteistöstrategia, jossa kiinteistöt on luokiteltu kaupungin tarpeiden mukaan, mikä ohjaa myös saneeraustoimenpiteiden kohdentamista. Tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti laadittuun kiinteistöstrategiaan, joka auttaa ohjaamaan resurssien kohdentamista mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tosiasia on, että saneerausvelka kasvaa vuosittain, ts. että käyttötalousarviossa budjetoidut resurssit eivät ole riittävät kiinteistömäärän kannan säilyttämiseen. Tilinpäätöksen tietojen mukaan kiinteistömäärä on vähentynyt vuoden aikana 5 321 m² sekä myynnin että purkamisen seurauksena. Erityisesti edellä mainitut saneerausvelkaa koskevat seikat huomioon ottaen tarkastuslautakunta suhtautuu myönteisesti kiinteistökannan vähentämiseen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että jatketaan toimia kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmien hallitsemiseksi sekä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin saneerausvelan eskaloitumisen estämiseksi.

2.4.1 Jätelautakunta

Jätelautakunnan toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti alituksen ollessa ~3 tuhatta euroa.

Koska jätehuollolla on usealla tasolla ympäristövaikutuksia, tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa jatkuvia toimia toiminnan ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Jätteiden monilokerokeräys

vähentää jätekuljetusten ympäristövaikutuksia kokonaisuudessaan ja siksi sitä tulee kannattaa. Lisäksi jätteidenkäsittelyajoneuvojen käyttämällä polttoaineella on merkitystä ympäristön kannalta. Tällä hetkellä Raaseporin ja Länsi-Uudenmaan alueella ei ole raskaille ajoneuvoille soveltuvaa uusiutuvaa dieseliä tarjoavia tankkauspisteitä, mikä voisi vähentää kuljetusten ympäristövaikutuksia.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki edistää raskaille ajoneuvoille soveltuvan uusiutuvan dieselin saatavuutta toimialueellaan esimerkiksi ottamalla tämän huomioon hankinnoissaan laatuvaatimuksena.

Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki selvittää mahdollisuudet laajentaa Hinku-työtä sisällyttämään myös jätelautakunnan yhteistyön Rosk 'n Roll Oy:n kanssa ympäristötietoisuuden kehittämiseksi jätehuollossa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki edellyttää parempaa tiedottamista jätehuollon koko hoitoketjun toimivuudesta.

2.5 Raaseporin Vesi

Tilikauden ylijäämäksi muodostui ~443 t €, mikä on hieman budjetoitua vähemmän. Myyty vesimäärä oli 1 297 284 m³, kun taas pumpattu vesimäärä oli 1 671 832 m³, mikä vastaa 22,4 prosentin eroa. Vuoden aikana on toteutettu kolme merkittävää investointia. Lisäksi on tehty yhdysjohto- ja kunnossapitotöitä. Käyttöveden ja jäteveden laatua on seurattu suunnitelman mukaisesti ja laatuvaatimukset on saavutettu.

Talousveden riskienhallintajärjestelmä on valmistunut ja hyväksytty vuoden aikana. Tämän riskitarkastelun yhteydessä tehtiin talousvesiasetuksen päivityksen 683/2017 mukainen toimenpideohjelma. Toimenpideohjelmaan sisältyvät merkittävimmät riskit sekä niiden korjaamisen aikataulu ja vastuutahot. Riskienarviointin avulla toimenpiteet voidaan ensin ohjata suurimpiin riskeihin, mikä voi muutoin olla vaikeaa, koska Raaseporin Vedellä on paljon toimintaa suurella alueella. Tällä toimenpideohjelmalla varmistetaan riskienhallintatoimenpiteiden riittävyys ja toteutuminen. Toimintaohjelmaa tarkistetaan ja päivitetään noin 3 vuoden välein.

Raaseporin Vedellä on vedenottamotoimintaa kahdellatoista eri pohjavesialueella. Tämä takaa toisaalta veden riittävyyden ja hyvän varautumisen, toisaalta pohjaveden laaturiskien hallinnan haasteet kasvavat. Kaikille pohjavesialueille ei ole vielä laadittu suojelusuunnitelmia. Pohjaveden muodostumisen riskienhallinta ei pääosin kuulu vesilaitoksen toimintaan. Tästä syystä Raaseporin Veden tärkein pohjavesialueiden riskinhallintatoimenpide on sekä puuttuvien suojelusuunnitelmien laatimisen edistäminen että olemassa olevien suojelusuunnitelmien päivittämisen edistäminen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että suojelusuunnitelmat laaditaan mahdollisimman pian kaikille kaupungin vedenottamoille ja että suojelusuunnitelmat päivitetään tarvittaessa.

Kaupungin jätevesien puhdistamot ovat toimineet hyvin vuoden aikana, eikä ympäristölupien raja-arvoja ole ylitetty. Koska vastaanottavat vesistöt ovat ahtaita ja matalia vesiä, ympäristövaikutukset ovat suuret, koska suurempien puhdistamoiden typpipäästöt voivat olla runsaat 10 tonnia vuodessa. Kaupungin asukkaat käyttävät vesistöjä virkistyskäyttöön ja ovat erittäin kiinnostuneita jäteveden puhdistusasteesta.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Raaseporin Vesi viestii kotisivuillaan paremmin jätevesilaitosten ympäristövaatimuksista ja saavutetusta puhdistuksesta. Samalla Raaseporin Vesi voi kertoa asukkaille, että puhdistamoiden toimintaperiaatteena on veden hapenkulutuksen vähentäminen ja fosforin ja typen sekä lietteen poistaminen. Kaikki muut liukenevat aineet eivät poistu prosessista.

3 Arviointikertomuksen 2019 seuranta

<i>Toimiala</i>	<i>Suositus</i>	<i>Tila</i>	<i>Perustelu</i>
Kaikki toimialat	Hallintosäännön §:ssä 13 on ilmoitettu esteellisyys suuntaviivat. Tarkastuslautakunnan mukaan pöytäkirjoissa ei ole asianmukaisia tietoja esteellisyysperusteista.	Toteutunut	
Kaikki toimialat	Luoda kullekin toimialalle ns. vuosikello sen varmistamiseksi, että ajankohtaiset asiat, lakisääteliset suunnitelmat jne. toteutetaan oikea-aikaisesti.	Yhä ajankohtainen	
Kaikki toimialat	Tarkastuslautakunnan mukaan luottamushenkilöiden ja virkamiesten yhteistyötä voisi edelleen kehittää linjausten selkeyttämiseksi ja keskinäisen luottamuksen kehittämiseksi.	Yhä ajankohtainen	
Konsernipalvelut	Tarkastuslautakunta suosittelee hallintosäännön päivittämistä.	Työn alla.	Päivitys hyväksytään 17.5.
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	Tarkastuslautakunta suosittelee, että hoitoketjujen optimointiin kiinnitetään erityistä huomiota.	Työn alla.	Yhteispäivystyksen päättymisen 1.1.2020 myötä on luotu asiantuntijatyöryhmä kehittämään uutta profiilia, jossa painotetaan perusterveydenhuoltoa ja sen vahvistamista tavoitteena toiminnan päällekkäisyyksien välttäminen.
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	Tarkastuslautakunta huomauttaa, että lastensuojelun alimiehityksellä voi olla merkittäviä vaikutuksia tulevaisuudessa ja suosittelee tilanteen korjaamista.	Yhä ajankohtainen	Yhteistyötä muiden toimialueiden ja toimijoiden kanssa on lisätty. Kartoitetaan olemassa olevat resurssit ja muotoillaan toimintaa tukevat tavoitteet. Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ongelma. Lastensuojelun tilanne ei ole parantunut vuoden 2020 aikana, ja henkilöstöpaine on suuri.
Tekninen toimiala	Tarkastuslautakunta suosittelee, että tekninen toimiala ottaa aktiivisemman roolin, jotta Raaseporista tulee hiilineutraali kunta.	Valmis	Ilmastovaikutusten minimointi on avainasemassa uudisrakentamisessa ja saneerauksessa. Kaupunki on tehnyt vuoden 2020 aikana energiatehokkuussopimuksen, jonka tavoitteena on tehostaa energiansäästöihin johtavaa toimintaa.
Tekninen toimiala	Tarkastuslautakunta toteaa, että kaavoituspalveluiden vajaamiehityksellä voi olla	Yhä ajankohtainen	Henkilöstöresurssit eivät ole riittäneet talousarviossa asetettujen kirjallisten tavoitteiden saavuttamiseen.

	vakavia seurauksia kaupungin kehitykselle. Tarkastuslautakunta suosittelee kaavoituksen alimiehityksen selvittämistä ja korjaamista.		
Jätelautakunta	Koska kaikilla kuljetuksilla on negatiivinen vaikutus ympäristöön, jätelautakunnan pitäisi suunnitella ja direktiiveissä ottaa paremmin huomioon jätekuljetusten ympäristövaikutukset, kun kyse on kiinteistökohtaisesta eri jätelajien keräämisestä. Tarkastuslautakunta suosittelee ympäristönäkökohtien tarkempaa huomioimista jatkossa.	Valmis	Keräysreitit ovat optimoituja ja ajoneuvojen ympäristövaikutukset otetaan huomioon liikenteenharjoittajien hankinnoissa. Suunnitelma uusiutuvien polttoaineiden käyttöönotosta tulevissa hankkeissa on olemassa.
Raaseporin Vesi	Koska kaupungin jätevedenpuhdistamoilla on huomattava kielteinen vaikutus vastaanottavien vesistöjen vedenlaatuun, tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa, että jätevedenpuhdistamojen tekniikkaa ja hoitoa päivitetään jatkuvasti. Tarkastuslautakunta suosittelee jatkossa parempaa viestintää tutkimuksista jätevesien puhdistamisesta vuoden aikana.	Valmis	Tekniikkaa ja ylläpitoa päivitetään jatkuvasti. Isommat investoinnit noudattavat investointiohjelmaa. Puhdistuslaitosten kuormitusvalvonnan suorittaa Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry.
Kaikki toimialat	Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki ryhtyy rakenteellisiin toimenpiteisiin talouden parantamiseksi sellaisilla toimenpiteillä, joilla on myös vaikutus toimintakatteen tasoon.	Yhä ajankohtainen	
Konsernipalvelut	Tarkastuslautakunta korostaa erityisesti toimivan ja aktiivisen konserniohjauksen ja -seurannan merkitystä, jotta konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen voidaan vaikuttaa tavoiteohjauksella ja	Yhä ajankohtainen	

	<p>seurannalla konsernin tunnuslukujen kautta, joiden mukaan konsernin talouden tasapainon arvioinnin lakisääteiset kriteerit muodostetaan. Tarkastuslautakunta esittää, että kaupungin tytäryhteisöille ja niiden tunnusluvuille asetetaan entistä enemmän konkreettisia, mitattavissa olevia taloudellisia tavoitteita, joilla voidaan vaikuttaa konsernitilinpäätöksen tunnuslukuihin.</p>		
--	---	--	--

Yhteenvedona voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan suositukset on otettu huomioon.

4. Raaseporin taloudellinen kehitys

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Maa 2019
Toimintakustannukset, €/asukas	5949	6002	6071	6443	6893	6686	6686	6915	6787	6652	6975	7184	7301	6889
Tuloveroprosentti	20,34	20,0	21,0	21,0	21,0	21,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	19,87
Valtionosuudet €/asukas	1460	1602	1634	1689	1836	1895	1830	1840	1939	1984	1951	1978	2531	1570
Lainakanta €/asukas	2820	2978	2829	2902	3506	3978	4194	4233	4238	3909	3855	4177	4015	3342
Vuosikate €/asukas	45	121	494	231	-13	193	85	117	303	565	135	18	627	316
Vuosikate % poistoista	25	61	220	100	-6	74	38	56	137	249	58	7,6	237,3	75
Kauden yli-/alijäämä milj. €	-4,5	-1,61	7,96	0,0	-7,3	16,6	-3,96	-2,59	2,3	9,4	-2,69	-6,17	9,99	
Kertynyt alijäämä €/asukas	-839	-892	-614	-616	-873	-298	-437	-499	-419	-84	-182	-407	-44	+2025

Yllä olevista tilastoista voidaan todeta, että Raaseporin talouskehitys heijastuu ja vertautuu koko maan keskimääräisiin tietoihin vuonna 2019. Toimintakustannusten osalta voidaan todeta, että ne asukasta kohden mitattuna kasvavat edelleen ja ylittävät myös maan keskiarvon. Lisäksi koko maan keskiarvoihin verrattuna voidaan nostaa esiin kaupungin veroprosentti, joka ylittää maan keskiarvon reilulla kahdella prosenttiyksiköllä sekä asukaskohtainen lainakanta, joka on hieman maan keskiarvoa korkeampi. Kaupungin vuoden 2019 lukuihin verrattuna vuoden 2020 hyvä tulos näkyy erityisesti asukaskohtaisen kumulatiivisen alijäämän voimakkaassa supistumisessa. Toisaalta hyvä tulos on johdettavissa asukaskohtaisten valtionosuuksien sarakkeesta, missä vuoden 2020 toteutuma pistää silmään tuntuvasti ~30 %:n lisäyksellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Raaseporin tunnusluvut ovat useissa kohdissa huomattavasti huonommat kuin maan keskiarvo. Edellä olevissa tunnusluvuissa voidaan todeta, että kaupungin talous on pitkään ollut negatiivisessa kehityssuunnassa, jonka voidaan katsoa katkenneen vuoden 2020 vahvan tuloksen vuoksi. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hyvää suuntausta ei kuitenkaan ole helppo jatkaa koronapandemian seurauksena

kuntakentälle vuonna 2020 myönnettyjen valtiontukien vähentyessä. Tämä edellyttää toiminnan sopeuttamista ja huolellista taloudenhallintaa.

4.1 Talouskehitys taloussuunnitelmakaudella

Kaupungin talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2021–2023 ovat seuraavat (kaupunki ml. liikelaitokset):

Talousarvio ja taloussuunnitelma 2021–2023	2021	2022	2023
Tilikauden yli-/alijäämä	285 920	127 080	2 932 820
Toimintakate	-176 517 480	-178 821 420	-180 354 680
Verotulot	117 428 000	118 691 000	120 466 000
Valtionosuudet	64 272 000	65 920 000	68 670 000
Vuosikate	7 244 020	7 342 080	10 422 820
Kertynyt yli-/alijäämä	-10 625 000	-10 498 000	-7 566 000
Lainakanta (t €)	121 530 000	130 330 000	131 771 000
Laina €/asukas (asukasluku 27 450)	4 403	4 705	4 740

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kaupungin kumulatiivinen alijäämä on 1 213 milj. euroa eli 44 euroa/asukas. Edellä olevasta talousarvio–taloussuunnitelmataulukosta 2021–2023 voidaan todeta, että taloussuunnitelma tuottaa yhteensä 3 345 820 euron ylijäämän ja kattaa siten vuoden 2020 tilinpäätökseen kertyneen alijäämän. Toimintakatteen kehitys osoittaa negatiivista suuntausta, jossa taloussuunnitelmakauden aikana toimintakatteen alijäämä kasvaa edelleen. Ennustettu tuloskehitys kertyneenä ylijäämänä riippuu siten pitkälti verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä.

Tarkastuslautakunta suosittelee siksi, että kaupunki ryhtyy rakenteellisiin toimenpiteisiin talouden parantamiseksi sellaisilla toimenpiteillä, joilla on myös vaikutus toimintakatteen tasoon.

Vuoden 2020 aikana lainakanta supistui 4,5 milj. €:lla. Vastaisuudessa lainakannan odotetaan nousevan hieman taloussuunnitelmakaudella verrattuna vuoden 2020 tasoon ja olevan siten maan keskiarvoa korkeampi (2019: 3 342 euroa/asukas).

4.2 Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti

Voimassa olevassa kuntalaissa on määritelty seuraavat kunnan talouden tasapainottamisen kriteerit:

- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110 §). Arviointimenettely voidaan aloittaa, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseen alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
- Kuntalain siirtymäsäännöksiä koskevan 148 §:n mukaan 110 §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta kattaa kunnan taseen alijäämä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikauden 2015 tilinpäätöksen taseen alijäämään.
- Edelleen lain 148 §:ssä todetaan, että sen estämättä, mitä 110 §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta kattaa kunnan taseen alijäämä, alijäämän on oltava katettu viimeistään tilikauden 2022 tilinpäätöksessä, jos kunnan taseen alijäämä on yli 500 euroa asukasta kohden tilikauden 2015 tilinpäätöksessä.
- Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden

laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia

Raaseporin osalta edellä mainitut ns. kriisikuntakriteerien tunnusluvut näyttävät seuraavilta:

<i>Tunnusluvut</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>Maa (2019)</i>
1) Vuosikate	8 307 t €	25 301 t €	
2) Veroprosentti	22 %	22 %	19,87 %
3) Lainataakka, konserni €/asukas	5.192	5 026 €	7 084 €
4) Suhteellinen velkaantuminen, konserni	67,8 %	66,5 %	84,4 %

Edellä olevasta yhteenvedosta ilmenee, että kohtien 2 ja 4 tunnusluvut ylittävät kuntalain 118 §:ssä säädetyt raja-arvot.

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kaupungin kumulatiivinen alijäämä on 44 euroa/asukas. Raaseporin kumulatiivinen alijäämä vuonna 2015 oli 499 euroa/asukas. Kuntalain mukaan tämä alijäämä olisi siten pitänyt kattaa vuoden 2020 loppuun mennessä, minkä vuoksi kaupunki on vaarassa joutua kuntalain 110 §:n mukaiseen arviointimenettelyyn.

Koronapandemian seurauksena kuntalakiin lisättiin 110a §, jonka mukaan kunta voi hakea kahden vuoden jatkoaikaa kertyneen alijäämän kattamiseksi, jos kunta ei pysty koronapandemian seurauksena kattamaan kertynyttä alijäämää 110 §:n asettamassa määräajassa. Raasepori on hakenut pidennettyä määräaikaa 110a §:n mukaisesti, mutta sitä ei ole myönnetty.

4.3 Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti tulevaisuudessa

Talouden tasapainottamisen osalta tarkastuslautakunta korostaa, että jatkossa arviointimenettelyyn tullaan soveltamaan osin uusia kriteerejä. Uudet kriteerit otetaan käyttöön vuonna 2022, jolloin ne lasketaan vuoden 2020 tilinpäätöstiedoista. Uudet kriteerit korvaavat edellisessä kappaleessa mainitut neljä kohtaa.

Kuntalain 118 §:n uudet kriteerit ovat:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;

- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Raaseporin osalta nämä tunnusluvut vuosien 2019 ja 2020 tilinpäätöksissä näyttävät seuraavilta:

Tunnusluvut	2019	2020	Maa (2019)
1) Vuosikate % poistoista, konserni	64,1 %	186 %	100 %
2) Tuloveroprosentti	22 %	22 %	19,87 %
3) Lainakanta ml. vuokravastuu €/as., konserni	5 899 €	5 581 €	8 201 €
4) Lainanhoitokate, konserni	0,7	1,8	1,4

Yhteenvedon perusteella voidaan todeta, että vuoden 2020 tilinpäätöksessä vain kohdan 2 tunnusluku ylittää kuntalain uudessa 118 §:ssä säädetyt rajat.

Tarkastuslautakunta suosittelee aktiivisen ja toimivan taloudenvalvonnan ja -seurannan sekä rakenteellisten toimenpiteiden merkitystä vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetyn hyvän tuloskehityksen ylläpitämiseksi.

5 Henkilöstö

Raaseporin kaupungilla on henkilöstöstrategia vuosille 2018–2021. Vuoden 2020 lopussa kaupungin palveluksessa oli 1 884 henkilöä, mikä vastaa 34 henkilön kasvua edelliseen vuoteen verrattuna (1 850). Vuonna 2020 sairauspoissaoloja oli 32 285 päivää, mikä vastaa 17 päivää henkilöä kohden ja on kasvua verrattuna 16,5 päivään vuonna 2019. Pandemialla on voinut olla vaikutusta sairauspoissaoloihin.

Vuoden aikana on tehty henkilöstökysely. Vastausprosentti oli 60 % vuonna 2020 ja oli siten edellisvuoden tasolla. Henkilöstötilinpäätöksen yhteenvedon perusteella on havaittavissa, että henkilöstö on hieman tyytymättömämpää kuin edellisenä vuonna tehdyssä kyselyssä. 84 % henkilöstöstä on osallistunut kehityskeskusteluun vuoden aikana (2019: 86 %).

6 Yhteenveto

Tilikauden taloudellinen tulos oli 9,99 milj. euron ylijäämä verrattuna -1,68 milj. euroon muutetussa talousarviossa ja +0,21 milj. euroon alkuperäisessä talousarviossa. Positiivisen talousarvioeron pääasialliset syyt ovat valtionosuudet, jotka poikkesivat tarkistetusta talousarviosta +5,27 milj. euroa ja alkuperäisestä talousarviosta +10,2 milj. euroa. Valtionosuuspoikkeamat voi johtaa valtion tukitoimista kunnille koronapandemian hoitamiseksi. Vahvan tuloksen myötä kaupungin kumulatiivinen alijäämä on vähentynyt tilinpäätöksessä ja on nyt 1,2 milj. euroa eli 44 euroa asukasta kohden.

Kaupungin toimintakate oli -171,0 milj. euroa, kun se muutetussa talousarviossa oli -175,6 milj. euroa ja alittui siten 4,6 milj. eurolla. Nettokustannusten ylitykset todetaan Terveystalouden palveluissa 112,5 tuhatta euroa (1,2 %), Työllisyyspalveluissa 197,5 tuhatta euroa (5,3 %), Erikoissairaanhoidossa/Maksuosuuksissa 446,3 tuhatta euroa (1,1 %), Erikoissairaanhoidossa/Muussa erikoissairaanhoidossa 727,8 tuhatta euroa (16,8 %) ja Vapaa-ajassa 65,3 tuhatta euroa (2,9 %), Toimitilahuollossa ja ruokahuollossa 280,1 tuhatta euroa (333,7 %). Kaikki toimialat ovat kokonaisuudessaan pysyneet talousarviokehitysissä.

Investoinneiksi oli budjetoitu 13,62 milj. euroa (netto), kun toteutuma oli 10,98 milj. euroa ja siten 2,64 milj. euroa alle talousarvion.

Kaupungin lainataakka oli vuoden 2020 tilinpäätöksessä 4 015 euroa/asukas, mikä on 673 euroa korkeampi kuin maan keskiarvo 3 342 euroa/asukas (2019). Konsernin lainataakka vuoden lopussa oli 5 026 euroa/asukas. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 5 192 euroa/asukas, kun maan keskiarvo oli 7 084 euroa/asukas vuonna 2019.

Raaseporin talouskehityksen negatiivisen suuntauksen voidaan ainakin osittain katsoa taittuneen johtuen vuoden 2020 vahvasta tuloksesta. Jotta vältettäisiin se, että vuosi 2020 olisi vain poikkeama suuntauksessa, tarvitaan jatkossa rakenteellisia toimenpiteitä ja huolellista taloudenhallintaa hyvien taloudellisten tulosten saavuttamiseksi, koska jatkossa ei voida laskea samanlaisten valtionosuuksien varaan, kuin kuntakentälle osoitettiin koronatukena vuonna 2020.

Nykyinen talousarvio–taloussuunnitelma osoittaa positiivista tuloskehitystä, joka riittää kattamaan vuoden 2020 tilinpäätöksen kertyneen alijäämän.

Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain siirtymäsäännösten mukaan kertynyt alijäämä tulee kattaa 31.12.2020 mennessä. Jos kertynyt alijäämä oli vuonna 2015 yli 500 euroa/asukas, määräaika on 31.12.2022. Raaseporin kertynyt alijäämä oli vuoden 2015 tilinpäätöksessä 499 euroa/asukas. Näin ollen kertynyt alijäämä olisi tullut kattaa vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä. Vahva tulos ei riittänyt kattamaan koko alijäämää, jolloin kaupungissa voidaan aloittaa kuntalain 110 §:n mukainen arviointimenettely.

7 Allekirjoitukset

Raasepori 20.4.2021

Ann-Katrin Bender

Reija Mettovaara

Christer Forsskåhl

Ann-Christine Forsell

Kerstin Gottberg

Magnus Gottberg

Jussi Karhila

Patrick Jönsson

Tatu Tyni

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu keskiviikko 28. huhtikuuta 2021

Arviointikertomus 2020 lopullinen.pdf
(474458 byte)
SHA-512: 1c821398a4fc33ec08cd15dc4bb61f834a97c
fcc61b82949c1687501203343ddd9adc49c50913e91a1a
d33fb3a5ec7b11c9feaf8b36d92fbaa53c9c6dbcb3341

Dokumentit on allekirjoitettu seuraavien toimesta

23.4.2021 16.39.23 (CET)

Ann-Katrin Linda Bender

ankibender@gmail.com
91.150.50.214
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

23.4.2021 15.09.48 (CET)

Reija Kristiina Mettovaara

mettovaarareija@gmail.com
80.222.230.192
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

24.4.2021 11.39.46 (CET)

Christer Forsskähl Thor

christer.forsskahl@gmail.com
86.114.223.218
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

28.4.2021 7.27.27 (CET)

Ann-Christine Helena Forsell

aforsell@surfnet.fi
91.150.25.16
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

24.4.2021 20.06.39 (CET)

Kerstin Alice Marianne Gottberg

kerstin.gottberg@gmail.com
91.150.24.132
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

24.4.2021 11.03.18 (CET)

Magnus Ernst Oskar Gottberg

magnus@gottberg.fi
91.150.48.111
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

27.4.2021 18.11.33 (CET)

Jussi Vesa Karhila

jussi.karhila@wippies.fi
91.150.49.13
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

26.4.2021 16.20.33 (CET)

Patrick Jönsson

patrick520@gmail.com
93.106.45.53
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

25.4.2021 12.37.33 (CET)

Tatu Esa Santeri Tyni

tatu.tyni@gmail.com
86.114.251.137
Allekirjoitettu eID: llä (Finnish Trust Network)

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

Elektronisk signatur av finsk version av Arvointikertomus 2020

Tämän tositteen aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä <https://app.assently.com/case/verify>
SHA-512:
b108f65125747aaedfc867b1bf4aacfa9a096f3c57d9e5dc64f15445106e1e24d1d162c8183aecdf5f24031b896aa78f56b8a08cc8f7ed341ad8515e2ed152

Tästä tositteesta

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442
Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma